

# Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83489,Rudnicki-Konrad-Maria-Pawel.html>  
2021-12-09, 09:07

## Rudnicki Konrad Maria Paweł

RUDNICKI Konrad Maria Paweł (2 VII 1926, Warszawa – 12 XI 2013, Kraków), astronom, teolog, metodolog, historyk nauki, duchowny starokatolicki. Syn Lucjana, pisarza, i Marii Szukiewicz, działaczki socjalistycznej.

Uczęszczał do szkół podstawowych w Sulejowie pod Piotrkowem Trybunalskim i Warszawie. W 1939 ukończył pierwszą klasę Gimnazjum im. T. Reytana w Warszawie. Dalszą naukę kontynuował jako ekstern na tajnych kompletach nauczania w Piotrkowie Trybunalskim, gdzie w 1945 ukończył liceum ogólnokształcące. W 1943 został wcielony do oddziału partyzanckiego Gwardii Ludowej, włączonej w 1944 do Armii Ludowej. W XII 1944 został aresztowany przez gestapo i trafił do więzienia w Jędrzejowie. 14 I 1945 został oswobodzony przez Armię Czerwoną. Po wojnie rozpoczął studia astronomiczne na UW. W VI 1949 został pierwszym powojennym magistrem astronomii w Polsce. W 1952 obronił na UW pracę doktorską, tam też w 1961 uzyskał habilitację. Od I 1950 pracował w Obserwatorium Astronomicznym UW na stanowisku kolejno asystenta, adiunkta (1954–63) i docenta (II 1963 – IX 1969). W 1969 przeniósł się na UJ, gdzie objął stanowisko docenta. Współpracował z wieloma ośrodkami astronomicznymi na świecie, prowadził badania w California Institute of Technology w Pasadenie (1962, 1965–67), Mathematisch-Physikalisches Institut w Dornach (1978) i Rice University w Houston (1988/89). 17 IV 1975 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego. W latach 1983–88 pełnił funkcję dyrektora Obserwatorium Astronomicznego. W 1996 przeszedł na emeryturę, ale nadal aktywnie pracował.

Początkowo R. zajmował się kinematyką i dynamiką układów gwiazdowych. Rozprawę habilitacyjną poświęcił gwiazdom węglowym. Na stypendium w Palomar Observatory pod kierunkiem Fritza Zwicky'ego zapoznał się z zagadnieniami

astronomii pozagalaktycznej. Wykonał tam obserwacje fotograficzne niewielkiego obszaru na niebie o rozmiarach (w minutach kątowych)  $7,5 \times 7,5$ , szczególnie bogatego w gromady galaktyk. Obszar ten nazwano Polem Jagiellońskim. Na podstawie przywiezionych do Krakowa szklanych fotografii sporządził, wraz ze współpracownikami, katalog galaktyk, który obejmował największą wówczas liczbę niemal 16 tys. obiektów (1972). Był to w tym czasie rekord jeśli chodzi o głębokość dokonanego przeglądu. Dzięki analizie rozkładu galaktyk w Polu Jagiellońskim R. pracował nad zagadnieniem ciągłego gromadzenia się galaktyk i, ogólniej, rozmieszczenia materii we Wszechświecie.

Razem z Zwicky poszukiwał supernowych, odkrył 11 takich obiektów, w tym jeden położony pomiędzy galaktykami. Był również współautorem pierwszego ogólnego katalogu gwiazd supernowych odkrytych w latach 1006–1967 (1968) oraz katalogu poprawionego i poszerzonego o nowo odkryte obiekty (1978).

R. był odkrywcą komety C/1966 T1 (Rudnicki), pierwszej odkrytej przez Polaka po II wojnie światowej.

Był autorem ponad 130 publikacji w językach kongresowych i ok. 400 innych w języku polskim. Napisał podręcznik dla szkół średnich *Astronomia* i podręcznik akademicki *Astronomia gwiazdowa* (wspólnie z W. Zonnem) przetłumaczony na angielski i rosyjski. Pełnił funkcję redaktora naczelnego „Dodatku Międzynarodowego Rocznika Obserwatorium Krakowskiego”. Wchodził w skład Kolegium Redakcyjnego czasopisma „Astronomy Quarterly”. Prace R. dotyczyły nie tylko astronomii. Był autorem kilkunastu tytułów z zakresu kosmologii i filozofii przyrody, a także tekstów poświęconych metodologii astronomii i metodologii nauki w ogóle.

Poświęcał się działalności popularyzatorskiej, napisał wiele artykułów do „Uranii”, należał do Polskiego Tow. Miłośników Astronomii, gdzie pełnił funkcję prezesa krakowskiego oddziału i redaktora naukowego wydawanego przez PTMA „Astronomical Reports”, udzielał się w jury olimpiad i konkursów astronomicznych dla młodzieży.

Należał do wielu organizacji naukowych krajowych i zagranicznych. Był członkiem Międzynarodowej Unii Astronomicznej, brał udział w pracach Polskiego Tow. Astronomicznego, gdzie pełnił wiele funkcji organizacyjnych. Był członkiem Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN oraz Rady Naukowej Instytutu Historii Nauki PAN.

W 1959 został kapłanem Kościoła Starokatolickiego Mariawitów, w ramach którego pełnił liczne funkcje duszpasterskie. W latach 1957–59 studiował w Mariawickim Seminarium Duchownym w Płocku, a od 1989 był tam profesorem teologii dogmatycznej i mistycznej oraz administratorem filii w Krakowie. Od 1997 był członkiem Komisji ds. Dialogu Teologicznego między Kościołem Rzymskokatolickim a Kościołem Starokatolickim Mariawitów. Był także antropozofem, członkiem Powszechnego Tow. Antropozoficznego, mającego siedzibę w Dornach k. Bazylei w Szwajcarii.

W czasie okupacji w Piotrkowie Trybunalskim R. wraz z matką ochraniał kilku Żydów, za co w 1996 odebrał tytuł „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”, medal Jad Waszem i otrzymał honorowe obywatelstwo Państwa Izrael. Uzyskał również wiele innych odznaczeń wojennych i cywilnych.

K. Rudnicki: *Jak zostałem astronomem (O studiach astronomicznych przed pół wiekiem)*, [w:] *Astronomem być... Świadectwa życia i pracy astronomów polskich*, red. A. Woszczyk, Toruń 2007, s. 140–149; B. Wszolek: *Prof. dr hab. Konrad Maria Paweł Rudnicki*, „Foton”, nr 124 (wiosna 2014), s. 66–67; K. Maślanka: *Konrad Rudnicki (1926–2013) – kilka wspomnień*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki”, 2016, nr 1, s. 43–62; M.K. Piekarska: *Zmarł astronom Konrad Rudnicki*, <http://www.uraniamuseum.edu.pl/wiadomosci/zmarl-astronom-konrad-rudnicki.html> [dostęp: 3.08.2018]; *Zmarł ks. Konrad Rudnicki*, <https://ekai.pl/zmarl-ks-konrad-rudnicki/> [dostęp: 3.08.2018]; Archiwum UJ: dane osobowe.

[Poprzedni](#)  
[Następny](#)